

ที่ มท ๐๘๑๐.๔/ว๑๗๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับการขุดลอกแหล่งน้ำ
สาธารณประโยชน์ที่ตื้นเขิน พ.ศ. ๒๕๔๗

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๑๙๒๘๔

ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๔

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า ปัจจุบันมีการหารือ
แนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์
ที่ตื้นเขิน พ.ศ. ๒๕๔๗ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานรับผิดชอบตามระเบียบไม่เข้าใจในขั้นตอนและ
แนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานรับผิดชอบเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง
ได้ชักซ้อมแนวทางการปฏิบัติในการดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่ตื้นเขินในความรับผิดชอบของ
กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

๑. แหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในบังคับตามระเบียบฯ ได้แก่ ลำราง ห้วย หนอง คลอง
บึง บาง และแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ไม่รวมถึงน่านน้ำตามพระราชบัญญัติการเดินเรือ
ในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๕๕๖

๒. การดำเนินการขุดลอกกระทำได้ ดังนี้

๒.๑ กรณีประกาศหาผู้ประสงค์ที่จะทำการขุดลอก (ตามนัยข้อ ๕ ของระเบียบฯ)

(๑) เมื่อนายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์จะทำการ
ขุดลอกให้ทำการสำรวจขอบเขต ปักแนวเขตแหล่งน้ำให้ชัดเจน พร้อมออกแบบการขุดลอก หลักเกณฑ์ วิธีการ
และระยะเวลาในการขุดลอกให้แล้วเสร็จ และเสนอเป็นโครงการเพื่อขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด
แล้วจึงประกาศหาผู้ประสงค์ที่จะทำการขุดลอก มีกำหนดไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศ

(๒) เมื่อได้ผู้ประสงค์จะขุดลอกแล้ว ให้ทำการขุดลอกตามเงื่อนไขที่ผู้ว่าราชการ
จังหวัดและหน่วยงานเจ้าของโครงการกำหนด กรณีนี้ไม่ใช่ลักษณะของการจัดจ้าง แต่เป็นเรื่องที่หน่วยงาน
เจ้าของโครงการให้ผู้ประสงค์จะขุดลอกช่วยขุดลอกแหล่งน้ำฯ โดยให้นำกรวด หิน ดิน ทราย ที่ได้จากการขุดลอก
ไปเป็นค่าตอบแทนจากการขุดลอก ทางราชการไม่ต้องจ่ายค่าจ้างเพราะไม่ใช่เป็นการตีราคาหรือคิดค่าจ้าง

๒.๒ กรณีนายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์จัดจ้างเอกชน
ทำการขุดลอกตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ (ตามนัยข้อ ๖
ของระเบียบฯ) แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

(๑) กรณีใช้เงินงบประมาณว่าจ้างทางราชการสามารถนำกรวด หิน ดิน ทราย
ที่ได้จากการขุดลอกไปเป็นประโยชน์ของทางราชการได้

(๒) กรณีไม่ใช่เงินงบประมาณว่าจ้าง ทางราชการสามารถนำกรวด หิน ดิน ทราย
ที่ได้จากการขุดลอกจ่ายแทนค่าจ้าง โดยตีราคากรวด หิน ดิน ทรายนั้น ตามราคาค่าตอบแทนในการขออนุญาต
ตามมาตรา ๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายที่ดินโดยอนุโลม แล้วให้นำราคาที่ได้
หักกลับจากค่าจ้าง ถ้ากรวด หิน ดิน ทราย มีราคาเกินกว่าค่าจ้าง ให้เอกชนผู้รับจ้างจ่ายค่ากรวด หิน ดิน
ทราย ส่วนที่เกินดังกล่าวคืนให้ทางราชการ และให้เงินนั้นตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

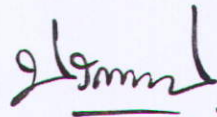
ทั้งนี้ การที่จะนำกรวด หิน ดิน ทราย ที่ได้จากการขุดลอกไปเป็นประโยชน์ของทางราชการหรือค่าจ้างเอกชน นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของโครงการต้องระบุไว้ในโครงการและเสนอขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

๒.๓ กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการขุดลอกเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติอันเกิดจากอุทกภัย หรือภัยแล้ง (ตามนัยข้อ ๘ ของระเบียบฯ) ให้นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดจ้างเอกชนขุดลอกไปพลางก่อน แล้วจึงเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่จ้างการดำเนินการดังกล่าวต้องจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ด้วย ทั้งนี้ ต้องเป็นการดำเนินการเฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเกิดจากอุทกภัยหรือภัยแล้งเฉพาะหน้าและไม่อาจคาดหมายได้เท่านั้น นอกเหนือจากการขุดลอกในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเฉพาะพื้นที่แล้ว หากประสงค์จะดำเนินการขุดลอกในพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่ดังกล่าวก็ต้องดำเนินการตามขั้นตอนปกติของระเบียบฯ

๓. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดเฉพาะที่ประสงค์จะนำกรวด หิน ดิน ทราย ที่ได้จากการขุดลอกไปเป็นประโยชน์ของทางราชการ หรือค่าจ้างเอกชนเท่านั้น ดังนั้น กรณีที่เป็นการขุดลอกโดยมิได้นำเอากรวด หิน ดิน ทราย ไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ หรือเป็นค่าจ้างของเอกชน เช่น การนำดินที่ได้จากการขุดลอกถมไว้บริเวณคันคลองที่ทำการขุดลอก นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ต้องเสนอขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด
รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอความร่วมมือแจ้งนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๑๖ โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๖๙๓๑
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

บันทึกข้อความ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขที่..... 544
วันที่ - 6 ม.ค. 2565
เวลา.....

ส่วนราชการ..... กระทรวงมหาดไทย กรมที่ดิน โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๓๘ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๐๖

ที่..... มท ๐๕๑๑.๓/ ๖๙๒๔๔..... วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง..... ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับการขุดลอกแหล่งน้ำ
สาธารณประโยชน์ที่ต้นเงิน พ.ศ. ๒๕๔๗

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
เลขที่..... 146

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

วันที่ ๐ 5 ม.ค. 2565

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้วางแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำ
สาธารณประโยชน์ที่ต้นเงินไว้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับขุดลอกแหล่งน้ำ
สาธารณประโยชน์ที่ต้นเงิน พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัจจุบันมีการหารือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบ
กระทรวงมหาดไทยดังกล่าว เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานรับผิดชอบตามระเบียบไม่เข้าใจ
ในขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานรับผิดชอบตามระเบียบเกิดความเข้าใจและ
สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง จึงขอชักซ้อมแนวทางการปฏิบัติในการดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำ
สาธารณประโยชน์ที่ต้นเงินในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

๑. แหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในบังคับตามระเบียบฯ ได้แก่ ลำราง ห้วย หนอง คลอง
บึง บาง และแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ไม่รวมถึงน่านน้ำตามพระราชบัญญัติการเดินเรือ
ในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

๒. การดำเนินการขุดลอกกระทำได้ ดังนี้

(๑) กรณีประกาศหาผู้ประสงค์ที่จะทำการขุดลอก (ตามนัยข้อ ๕ ของระเบียบฯ)

(๑.๑) เมื่อนายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์จะทำการขุดลอก
ให้ทำการสำรวจขอบเขต ปักแนวเขตแหล่งน้ำให้ชัดเจน พร้อมออกแบบการขุดลอก หลักเกณฑ์ วิธีการและ
ระยะเวลาในการขุดลอกให้แล้วเสร็จ และเสนอเป็นโครงการเพื่อขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด
แล้วจึงประกาศหาผู้ประสงค์ที่จะทำการขุดลอก มีกำหนดไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศ

(๑.๒) เมื่อได้ผู้ประสงค์จะขุดลอกแล้ว ให้ทำการขุดลอกตามเงื่อนไขที่ผู้ว่าราชการ
จังหวัดและหน่วยงานเจ้าของโครงการกำหนด กรณีนี้ไม่ใช่ลักษณะของการจัดจ้าง แต่เป็นเรื่องที่หน่วยงาน
เจ้าของโครงการให้ผู้ประสงค์จะขุดลอกช่วยขุดลอกแหล่งน้ำ โดยให้นำกรวด หิน ดิน ทราย ที่ได้จากการขุดลอก
ไปเป็นค่าตอบแทนจากการขุดลอก ทางราชการไม่ต้องจ่ายค่าจ้างเพราะไม่ใช่เป็นการตีราคาหรือคิดค่าจ้าง

(๒) กรณีนายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์จัดจ้างเอกชนทำการ
ขุดลอกตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ (ตามนัยข้อ ๖ ของ
ระเบียบฯ) แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

(๒.๑) กรณีใช้เงินงบประมาณว่าจ้าง ทางราชการสามารถนำกรวด หิน ดิน ทราย ที่ได้จาก
การขุดลอกไปเป็นประโยชน์ของทางราชการได้

(๒.๒) กรณีไม่ใช่เงินงบประมาณว่าจ้าง ทางราชการสามารถนำกรวด หิน ดิน ทราย
ที่ได้จากการขุดลอกจ่ายแทนค่าจ้าง โดยตีราคากรวด หิน ดิน ทรายนั้น ตามราคาค่าตอบแทนในการขออนุญาต

ก.พ.ค.
เลขที่..... ๑2
วันที่ 6 ม.ค 2565
เวลา 10:09

/ตามมาตรา ๙/๑...

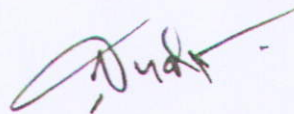
ตามมาตรา ๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายที่ดินโดยอนุโลม แล้วให้นำราคาที่ได้หักลบจากค่าจ้าง ถ้ำกรวด หิน ดิน ทราย มีราคาเกินกว่าค่าจ้าง ให้เอกชนผู้รับจ้างจ่ายค่ากรวด หิน ดิน ทราย ส่วนที่เกินดังกล่าวคืนให้ทางราชการ และให้เงินนั้นตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ทั้งนี้ การที่จะนำกรวด หิน ดิน ทราย ที่ได้จากการขุดลอกไปเป็นประโยชน์ของทางราชการหรือค่าจ้างเอกชน นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของโครงการต้องระบุไว้ในโครงการและเสนอขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

(๓) กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการขุดลอกเพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติอันเกิดจากอุทกภัย หรือภัยแล้ง (ตามนัยข้อ ๘ ของระเบียบฯ) ให้นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดจ้างเอกชนขุดลอกไปพลางก่อน แล้วจึงเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่จ้างการดำเนินการดังกล่าวต้องจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ด้วย ทั้งนี้ ต้องเป็นการดำเนินการเฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเกิดจากอุทกภัยหรือภัยแล้งเฉพาะหน้า และไม่อาจคาดหมายได้เท่านั้น นอกเหนือจากการขุดลอกในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเฉพาะพื้นที่แล้ว หากประสงค์จะดำเนินการขุดลอกในพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่ดังกล่าวก็ต้องดำเนินการตามขั้นตอนปกติของระเบียบฯ

๓. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวมีเจตนารมณ์ให้นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดเฉพาะที่ประสงค์จะนำกรวด หิน ดิน ทราย ที่ได้จากการขุดลอกไปเป็นประโยชน์ของทางราชการ หรือค่าจ้างเอกชนเท่านั้น ดังนั้น กรณีที่เป็นการขุดลอกโดยมิได้นำเอากรวด หิน ดิน ทราย ไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ หรือเป็นค่าจ้างของเอกชน เช่น การนำดินที่ได้จากการขุดลอกถมไว้บริเวณคันคลองที่ทำการขุดลอก นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ต้องเสนอขอความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย